

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

1988/89:AU3y

Sverige och den västeuropeiska integrationen

1988/89
AU3y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har berett arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över motioner om EG inom arbetsmarknadsutskottets beredningsområde. Aktuella motionsyrkanden återfinns i moderata samlingspartiets motion 1988/89:U560 (yrkande 8), centerpartiets motion 1988/89:U561 (yrkandena 6 och 8), 1988/89:U571 (yrkandena 1 och 3), 1988/89:U589 och 1988/89:U590 av Inger Schörling m.fl. (mp), 1988/89:U592 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) samt 1988/89:U609 av Filip Fridolfsson m.fl. (m). Vad gäller motion U609 yttrar sig utskottet i frågan om en fri arbetsmarknad.

I den följande framställningen tar utskottet upp frågor inom sitt beredningsområde vad gäller arbetsmarknadspolitik, regionalpolitik, jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet, arbetsmiljö och arbetsrätt.

Inledning

I samband med riksdagens behandling av proposition 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen jämte motioner avgav utskottet i februari 1988 ett yttrande till utrikesutskottet, AU 1987/88:1y. I detta yttrande behandlar utskottet olika arbetsmarknadspolitiska frågeställningar, arbetsrättsliga och regionalpolitiska frågor samt jämställdhetsfrågor. Frågor om arbetsmiljö hör sedan den 1 september 1988 till arbetsmarknadsutskottets beredningsområde. Dessa frågor handlades tidigare av socialutskottet, som förra året yttrade sig till utrikesutskottet i SoU 1987/88:5y över bland annat arbetsmiljöfrågor i samband med den västeuropeiska integrationen.

Riksdagens beslut (UU 1987/88:24, rskr. 245) innebär att Sverige, så långt det går inom de ramar som sätts av vår utrikes- och säkerhetspolitik, skall delta i integrationen i Västeuropa. Syftet är att avskaffa hindren för personers, varors, tjänsters och kapitalströmmars rörlighet i Västeuropa. Vidare skall den sociala dimensionen enligt riksdagens ovannämnda beslut ges en ökad tyngd i det västeuropeiska samarbetet, bl.a. vad gäller sysselsättning och social trygghet, arbetsmiljö- och miljöpolitik.

Regeringen anmälde i ovannämnda proposition att den avsåg att förstärka den interna samordningen inom regeringskansliet i fråga om Europasamarbetet samt verka för smidiga och effektiva samverkansformer med och mellan statliga verk och myndigheter i det internationella harmoniseringsarbetet. Utskottet har inhämtat att ett omfattande arbete härefter har inletts

inom departement och myndigheter. En rad lednings- och arbetsgrupper har tillsatts som engagerar både regeringsledamöter, statstjänstemän och sakkunniga från näringsliv, fackförbund och andra intresseorganisationer. Inom arbetsmarknadsutskottets ämnesområden finns tre arbetsgrupper, nämligen Arbetsliv och arbetsmiljö, Närings- och regionalpolitik samt Personers rörlighet. Arbetsgrupperna svarar för kartläggningen av resp. område, upprättandet av mål och handlingsplan för det fortsatta arbetet samt genomförandet av handlingsplanen. Till vissa arbetsgrupper har knutits referensgrupper med företrädare för berörda sakintressen. Utrikesdepartementets handelsavdelning under utrikeshandelsministern har det övergripande samordningsansvaret inom regeringskansliet för det pågående arbetet. Avsikten är att under våren 1989 presentera en samlad rapport, bl.a. baserad på arbetsgruppernas arbete.

Arbetsmarknadsfrågor

Frågor rörande *arbetsmarknadspolitik och EG* tas upp i fyra motioner.

I moderata samlingspartiets motion 1988/89:U560 framhålls att den gemensamma nordiska arbetsmarknaden bör anslutas till EG:s gemensamma arbetsmarknad. Det anförs att den gemensamma nordiska arbetsmarknaden har varit en framgång och att den gemensamma arbetsmarknaden inom EG medför samma fördelar för de länders medborgare som kan dra nytta av densamma. Såväl för Sveriges del som för enskilda individer är det väsentligt att kontakter över gränserna underlättas och att svenska medborgare kan arbeta i utlandet. Även med tanke på den väntade framtida bristen på arbetskraft i Sverige finns det enligt motionärerna skäl att förespråka en fri europeisk arbetsmarknad.

I centerns partimotion 1988/89:U561 (yrkande 6 i motsvarande del) anförs att sysselsättningen värderas högt i Sverige och att vi har en avgjort lägre arbetslöshet än EG-länderna. Enligt centerpartiets bedömning kan ett deltagande i integrationen ge många fördelar ur sysselsättningssynpunkt. Detta får emellertid inte innebära att behovet av en aktiv sysselsättningspolitik anses tillgodosett med ett svenskt deltagande i integrationsarbetet.

Vidare anförs i motion U561 att breddningen av samarbetet i Västeuropa gör det angeläget att också deltagandet i integrationsarbetet breddas. Därför bör sådana arbetsformer eftersträvas att t.ex. företrädare för fackliga organisationer och olika intresseorganisationer kan delta.

Inger Schörling m.fl. (mp) framhåller i motion 1988/89:U571 att Sverige inte skall ansluta sig till en ensidig gemensam arbetsmarknad med EG. Arbetslösheten i EG-länderna ligger på drygt fem gånger så hög nivå som i Sverige. Enligt motionärerna har inte ens de största optimisterna spått att EG-arbetslösheten skulle sjunka till närheten av den svenska inom överskådlig tid. Om Sverige avhänder sig de ekonomiska styrmedlen och ansluter sig till EG:s arbetsmarknad kommer resultatet att bli en ökad arbetslöshet i Sverige. En höjning till 7-8 % är inte orimlig.

Filip Fridolfsson m.fl. (m) uttalar i motion 1988/89:U609 (motivering i motion 1988/89:A483) att Sverige bör eftersträva ett deltagande i EG:s fria arbetsmarknad. Vårt svenska näringsliv måste verka i en konkurrenskraftig

miljö om den nya europeiska utmaningen skall kunna antas. Stockholmsregionen med Mälardalen är enligt motionärerna Sveriges motor. Vikten av goda villkor och möjligheter för människor och företag i Stockholmsregionen måste därför understrykas.

Som utskottet skrev i sitt yttrande till utrikesutskottet föregående är spelar de arbetsmarknadspolitiska frågorna en betydelsefull roll i arbetet på ett utvidgat samarbete inom Europa. Detta gäller inte minst människors rätt och möjligheter att fritt röra sig över nationsgränserna för att söka eller påbörja ett nytt arbete.

Till slutet av år 1992 skall den inre marknaden inom EG successivt genomföras. I princip skall då alla gränshinder mellan EG-länderna ha avskaffats. Varor, tjänster, kapital och personer skall vara "fritt rörliga" inom området. Rörligheten för personer gäller främst arbetskraften, varvid personer från annat EG-land skall behandlas som värdlandets egna medborgare i fråga om rättigheter som lön, anställningsvillkor och sociala förmåner samt skattemässiga och fackliga rättigheter.

Vid sidan av medlemsländernas nationella arbetsmarknadspolitik, som uppvisar individuella drag, har EG olika sysselsättningsprogram. Ett stort problem är dock arbetslösheten inom EG-området, vilken trots en viss minskning sedan år 1987 ändå uppgick till 9,9 % i januari 1989.

Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden innebär att det är en rättighet för nordiska medborgare att fritt kunna ta arbete och bosätta sig i ett annat nordiskt land, att arbetstillstånd inte krävs och att enskilt land inte får försätta medborgare från övriga länder i ett sämre läge än de egna medborgarna. Den gemensamma nordiska arbetsmarknaden har en avgörande betydelse för samhörigheten inom Norden.

För närvarande pågår fördjupade studier, dels på nordisk nivå, dels inom regeringskansliet för att belysa vad en svensk anslutning till en fri västeuropeisk arbetsmarknad skulle betyda för in- och utvandring till och från Sverige samt vilka konsekvenser en sådan anslutning skulle få på den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Enligt en rapport från det nordiska arbetsmarknadsutskottet (NAUT) om Norden och EG, november 1988, skall man i det nordiska samarbetet följa den europeiska utvecklingen mot en inre marknad år 1992. I rapporten behandlas bl.a. rörligheten inom Norden resp. inom EG. Såväl inom Norden som inom EG-området synes flyttningarna under 1980-talet ha stabiliserats, så att in- och utflyttning i ett land är av samma storleksordning. Det kan enligt rapporten antas att sysselsättningsläget som orsak till rörlighet över gränserna håller på att avta och att andra faktorer som företagens och utbildningens internationalisering har trätt i stället.

Rapporten kommer att följas upp dels genom olika projektaktiviteter, dels genom fastställande av ett nordiskt handlingsprogram i juni 1989.

I samband med arbetet inom långtidsutredningen, LU90, har ett antal specialstudier genomförts. Bilaga 4 till LU90 utgörs sålunda av studien Konsekvenser av fri arbetskraftsrörlighet mellan Sverige och EG av Per Lundborg. Slutsatserna i denna studie är att arbetsmarknadsintegrationen knappast utgör ett hot mot sysselsättningen i Sverige trots hög arbetslöshet i andra EG-länder. Vidare anförs att en integration medför att lönerna inte

kommer att kunna avvika alltför mycket från dem som gäller inom EG, dvs. att det nationella inflytandet över lönebildningen minskar. Det påpekas också att de negativa effekterna av den nuvarande obalansen på arbetsmarknaden hade kunnat undvikas om Sverige i dag hade varit integrerat med EG vad avser fri rörlighet för arbetskraft.

Enligt utskottets uppfattning bekräftar de nya utredningsresultaten vad utskottet anfört i sitt yttrande 1987/88:1y, nämligen att det råder tröghet i arbetskraftens rörlighet också inom EG:s arbetsmarknad. Utskottet drog då slutsatsen att en anslutning till EG:s nuvarande regler om arbetskraftens fria rörlighet under normala förhållanden knappast skulle innebära någon risk för arbetskraftsinflyttning i sådan omfattning att svårigheter skulle uppstå på den svenska arbetsmarknaden.

Utskottet uttalade föregående år att en viktig aspekt för svenskt vidkommande är att en eventuell överenskommelse om anslutning inte innebär inskränkningar i den fria nordiska arbetsmarknaden. Oavsett formerna för det fortsatta integrationsarbetet är det enligt utskottets mening givetvis en fördel om man inom Norden har en samsyn inom arbetsmarknadsområdet, inte minst vad gäller anpassningsfrågorna mot EG. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i U560 (m) vad gäller fördelarna med att kontakter över gränserna underlättas och att svenska medborgare kan arbeta och utbilda sig i utlandet. För näringslivet är det också viktigt att utländsk personal kan arbeta i Sverige.

Beträffande frågan om Stockholmsregionen som en svensk "motor" i förhållande till den europeiska utmaningen vill utskottet hänvisa till att den regionalpolitiska kommittén har till uppgift att överväga frågor i samband med storstadsregionernas expansion och tillväxt (dir. 1987:48). Därutöver skall man enligt direktiven 1988:43 beakta EG-aspekten i utredningsverksamheten.

Vad slutligen gäller kravet på breddning i deltagandet i det svenska integrationsarbetet vill utskottet hänvisa till den inledande beskrivningen av arbetsformerna. Enligt utskottets uppfattning fyller den nuvarande organisationen högt ställda krav på bredd i arbetet.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet att motionerna U560 (m), U561 (c), U571 (mp) samt U609 (m) i aktuella delar inte bör föranleda något riksdagens uttalande.

Regionalpolitik

I centerpartiets motion 1988/89:U561 påtalas att det ökade samarbetet med Västeuropa, vilket kan medverka till en ökad koncentration i näringslivet, nödvändiggör *förstärkta regionalpolitiska insatser* i Sverige. Eftersom de regionala problemen i Sverige är av annan art än i de tätbefolkade kontinentala länderna måste den svenska utgångspunkten vara att hålla fast vid rätten att göra insatser för regional balans genom infrastrukturella satsningar, stöd till företagstablering m.m.

Utskottet framhöll i sitt yttrande föregående år att det är angeläget att vårt land även fortsättningsvis har möjlighet att göra insatser som syftar till att stärka de regioner som har en svag tillväxt, t.ex. genom infrastrukturella

satsningar och företagsstöd. Utrikesutskottet konstaterade i detta sammanhang att det inte ser någon motsättning mellan en aktiv svensk regionalpolitik och ett närmande till EG. Utrikesutskottet uppger sig också ha förståelse för oron inför koncentrationstendenser men påpekade samtidigt att det föreligger regionalpolitiska risker om Sverige kommer att stå utanför integrationsarbetet i EG. Särskilt mindre och medelstora företag kan då få svårt att hävda sig på den europeiska marknaden, ansåg utrikesutskottet.

Som tidigare nämnts har den regionalpolitiska kommittén i uppdrag att beakta EG-aspekten i utredningsverksamheten. Därvid skall kommittén i sina förslag ta till vara de möjligheter till harmonisering som finns.

I regeringskansliets arbetsgrupp för närings- och regionalpolitik genomförs för närvarande en studie av de praktiska resultaten av EG-kommissionens förhandlingar med medlemsländerna om deras nationella regionalpolitik. Syftet är bl.a. att studera om regionalpolitiska företagsstöd bedöms kunna få konkurrensnedvridande effekter och därmed inte vara tillåtna.

Med hänvisning till det arbete som pågår och till vad som i övrigt anförts anser utskottet att motion U561 i den nu behandlade delen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Den sociala dimensionen inkl. jämställdhet

Centerpartiet tar vidare i motion U561 (yrkande 6 i motsvarande del) upp vikten av att bevaka den *sociala dimensionen* vad gäller arbetsmiljöregler, jämställdhet, fackligt inflytande m.m. i EG-samarbetet. Enligt motionen måste utgångspunkten vara att vi kan hävda också sådana värderingar där samstämmigheten med EG-länderna inte är helt påtaglig.

Till jämställdhetsfrågorna återkommer utskottet nedan. I sitt av riksdagen godkända betänkande (UU 1987/88:24) anslöt sig utrikesutskottet till propositionens uppfattning att regeringen i det fortsatta arbetet måste hävda och utveckla de resultat som har uppnåtts i Sverige när det gäller skydd för hälsa, miljö och säkerhet. För det första ligger andra europeiska länder lika långt framme som Sverige på många områden, och ibland före, enligt utrikesutskottet. För det andra skall EG i vissa fall inskränka sig till att fastställa en miniminivå. För det tredje behandlas en del av dessa frågor i europeiska standardiseringsorgan, där Sverige är medlem och alltså kan delta i arbetet på likställda villkor. Dessutom medger EG:s regler under vissa förutsättningar avsteg från gemensamma regler.

Utskottet gör samma bedömning som utrikesutskottet i dessa frågor och anser därmed att något ytterligare uttalande med anledning av motion U561 i motsvarande del inte är påkallat.

I motion 1988/89:U592 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) begärs att *jämställdhetsarbetet skall undantas från EG-anpassning*. Enligt motionärerna är jämställdhetsläget högst olika i olika delar av Europa, bl.a. vad gäller synen på våld mot kvinnor, abortlagstiftning, arbetsrättsliga och sociala stödåtgärder för mödrar. Riksdagen bör därför uttala att jämställdheten inte till någon del ingår i EG-anpassningen.

Inom EG finns flera direktiv av betydelse för jämställdhetsarbetet, bl.a. direktivet om lika lön (1975) och direktivet om lika behandling av män och

kvinnor på arbetsmarknaden (1976). Likalönsdirektivet slår fast principen om lika lön för likvärdigt arbete, varvid arbetsvärdering eller motsvarande utgör utgångspunkten för principens tillämpning. Positiv särbehandling är tillåten, men det föreligger ingen skyldighet att vidta sådana åtgärder. Eftersom EG-direktiven är bindande för medlemsstaterna och därmed också överordnade den nationella lagstiftningen, har flera av medlemsstaterna varit tvungna att ändra sin nationella lagstiftning och anpassa den till direktiven.

Utskottet kan konstatera att den svenska jämställdhetslagen går längre än EG vad gäller kravet på att arbetsgivare skall vidta aktiva jämställdhetsåtgärder. Däremot går EG:s likalönsdirektiv längre än den svenska jämställdhetslagens förbud mot lönediskriminering. Enligt EG-direktivet förutsätts nämligen arbetsvärdering i någon form. Detta förhållande medför att EG:s arbetstagare vid en nationell domstol har större möjligheter att kräva lika lön för likvärdigt arbete. Utskottet konstaterar att EG-aspekten kommer att beaktas vid den pågående utvärderingen av jämställdhetslagen (dir. 1988:33).

Vidare kan utskottet konstatera att kvinnornas inträde på arbetsmarknaden under den senaste tioårsperioden är ett genomgående drag i Europa, även om Sverige har den högsta kvinnliga förvärvsfrekvensen. Frågor av betydelse för jämställdheten, t.ex. särbeskattning, föräldraförsäkring och villkor för deltidsarbetande, har tagits upp inom EG.

Med hänsyn till att jämställdhetsfrågorna sannolikt tillmätts större betydelse i Sverige än i många andra länder anser utskottet att Sverige på detta område bör kunna fungera som pådrivare och inspirationskälla.

Utskottet vill också erinra om att riksdagens beslut föregående år angående Sverige och den västeuropeiska integrationen innebär att pågående och förestående kontakter och förhandlingar med EG bör vara förutsättningslösa.

Med det anförda finner utskottet att den aktuella motionen inte bör föranleda något riksdagens uttalande.

Arbetsmiljö

EG-anpassning och arbetsmiljön tas upp i motion 1988/89:U589 av Inger Schörling m.fl. (mp). Motionärerna kräver att arbetsmiljön generellt bör undantas från EG-anpassning samt att EG-anpassning inte skall ske beträffande personlig skyddsutrustning, enkla tryckkärl, maskinsäkerhet och förskyddet för grävmaskiner. En EG-anpassning får inte heller enligt motionärerna leda till uppluckring av förbudet mot asbest och lösningsmedel.

I motionen hänvisas till fackföreningspressen och till arbetsmarknadsdepartementets redogörelse till integrationssekreteriatet 1988-12-19. Enligt motionärerna finns det skillnader mellan EG:s syn och Sveriges, vad gäller frågan om arbetsmiljön. Skillnaderna medför risker för försämringar av arbetsmiljön vid en EG-anpassning.

Utskottet vill först erinra om att arbetsmarknadsministern nyligen i riksdagen har svarat på en fråga om EG-anpassningen och den svenska

arbetsmiljöpolicen (snabbprotokoll 1988/89:82). Arbetsmarknadsministern redovisade då att arbetsgruppen för arbetsliv och arbetsmiljö gått igenom EG:s direktiv och direktivförslag på arbetsmiljöområdet och jämfört dessa med motsvarande svenska föreskrifter. I flera fall bedöms säkerhetsnivåerna vara likvärdiga. Några av EG-direktiven är mer långtgående än de svenska medan andra innebär en lägre skyddsnivå. Ministern uppgav vidare att de svenska reglerna om asbest och klassificering av kemiska produkter är strängare än EG:s samt att den svenska regeringens syn på asbest och kemikaliekontroll står fast; försämringar i arbetsmiljön i Sverige kommer inte att accepteras.

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att de svenska föreskrifterna så långt som möjligt samordnas med motsvarande EG-direktiv, så att tekniska handelshinder undviks. Utskottet utgår därvid från den självklara förutsättningen att reglerna bedöms vara tillfredsställande ur hälso- och säkerhetssynpunkt. Social- och utrikesutskottens bedömning (UU 1987/88:24) om vikten av internationell samverkan på arbetsmiljöområdet delas av utskottet liksom i fråga om angelägenheten i att berörda organ bereds möjlighet att på ett tidigt stadium följa eller delta i standardiserings- och föreskriftsarbete.

Med hänvisning till det nyss anförda samt till riksdagens tidigare nämnda beslut om förutsättningslösa förhandlingar avstyrker utskottet motion U589.

Arbetsrätt

Två motionsförslag berör *EG-anpassning och arbetsrätt*.

Inger Schörling m.fl. (mp) framhåller i motion 1988/89:U571 att individerna på den jättelika EG-arbetsmarknaden kommer att reduceras till brickor i ett spel de inte kan påverka. EG-anpassningen får enligt motionärerna inte leda till någon försämring beträffande svensk arbetsrätt. Samma motionärer säger i motion 1988/89:U590 att EG-anpassningen inte får medföra någon försvagning av löntagarnas ställning och inflytande i Sverige. Enligt motionen inser allt fler fackliga förtroendemän att EG-anpassningen kan utgöra ett hot mot deras möjligheter att arbeta fritt, bl.a. med arbetsmiljöfrågor. Vidare anføres att standardiseringsorganen spelar stor roll i EG. Dessa har emellertid privaträttslig och inte offentligrättslig status vilket innebär att stat och fackföreningsrörelse är svagt representerade i dem.

Ett närmare samarbete med EG får enligt utskottets uppfattning inte leda till att arbetstagarnas möjligheter att påverka arbetsvillkoren minskar. Utskottet har i denna fråga ingen annan uppfattning än motionärerna eller regeringen i proposition 1987/88:66. De arbetsrättsliga frågorna måste därför ägnas stor uppmärksamhet i samband med dels den ökade integrationen på den europeiska arbetsmarknaden, dels internationaliseringen av de större företagen.

Den tidigare omnämnda arbetsgruppen Arbetsliv och arbetsmiljö följer utvecklingen inom EG vad gäller medbestämmande m.m. Några frågor om anpassning av svenska regler på arbetsrättens område har inte aktualiserats.

Som tidigare redovisats avser regeringen att lägga fram en samlad rapport om EG-frågorna under våren 1989.

1988/89:AU3y

Utskottet vill i detta sammanhang betona hur viktigt det är – såväl för arbetstagare som för industrin – att Sverige är med och påverkar utformningen av nya standarder.

Med hänvisning härtill och till vad som i övrigt anförts anser utskottet att motion U571 i aktuell del och motion U590 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1989

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s), Sonja Rembo (m), Marianne Ståhlberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Gustav Persson (s), Sten Östlund (s), Bo Nilsson (s), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Lars-Ove Hagberg (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp), Göran Engström (c), Marianne Andersson (c) och Sigrid Bolkéus (s).

Avvikande meningar

1. Arbetsmarknadspolitik och EG

Lars-Ove Hagberg (vpk) och Anna Horn af Rantzien (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmarknadsfrågor som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "riksdagens uttalande" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är s.k. rörlig arbetskraft ett klassiskt önskemål för traditionell marknadsekonomi. Friheten för den enskilde är dock ofta skenbar, eftersom det är marknadskrafterna som flyttar människor till arbetstillfällena i stället för tvärtom.

Utskottet vill framhålla att EG-länderna har påtagliga svårigheter att få bukt med den stora arbetslösheten. Till detta kommer att man i dessa länder har en lägre ambition på det sysselsättningspolitiska området än vi har i Sverige. Som framhålls i motion U571 (mp) kan arbetslösheten inom EG, f.n. 9,9 %, inte ens under överskådlig tid väntas närma sig den svenska nivån på under två procent.

I bilaga 4 till långtidsutredningen LU90 förutses att rörligheten inom EG kommer att stiga drastiskt under 1990-talet jämfört med 1970- och 1980-talen. Bl.a. väntas en migrationsström från länder i Sydeuropa.

Vid en närmare anslutning till en gemensam europeisk arbetsmarknad skulle den svenska industrins önskemål om fri arbetskraftsinvandring från Europa alltså förverkligas. Resultatet kan komma att bli ökad arbetslöshet.

ytterligare sänkta reallöner för arbetstagare i Sverige samt ökade löneskillnader.

Sveriges integrationssträvanden bör enligt utskottets uppfattning ses globalt och inte begränsas till att avse EG. En sådan ny öppenhet måste självfallet kombineras med bibehållen svensk kontroll över ekonomiska styrmedel om arbetslösheten skall kunna hållas låg.

Det anförda innebär att utskottet tillstyrker motion U571 (yrkande 1). Övriga i sammanhanget upptagna motioner U560 (yrkande 8), U561 (yrkande 1 i motsvarande del) samt U609 avstyrks.

2. Förstärkta regionalpolitiska insatser

Göran Engström och Marianne Andersson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Regionalpolitik som börjar med "Utskottet framhöll" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med centerpartiet i motion U561 framhålla regionalpolitikens betydelse för att åstadkomma en positiv utveckling över hela landet. Även inom de länder som ingår i EG finns regionalpolitiska problem – dock av ett annat slag än i Sverige.

En europeisk integration innebär att ökade koncentrationstendenser gör sig gällande. Detta kan innebära att de betydande regionala obalansproblemen i vårt land ytterligare förstärks. Enligt utskottets uppfattning måste Sverige inför en sådan situation väsentligt skärpa de regionalpolitiska ambitionerna, bl.a. vad gäller infrastrukturella satsningar, stöd till företags-etablering och reducering av ogynnsamma avståndskostnader. Därigenom kan näringslivet i hela landet få konkurrenskraft på den gemensamma marknaden.

Av det anförda följer att utskottet tillstyrker motion U561 (yrkande 8).

3. Den sociala dimensionen

Göran Engström och Marianne Andersson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Den sociala dimensionen inkl. jämställdhet som börjar med "Till jämställdhetsfrågorna" och slutar med "är påkallat" bort ha följande lydelse:

Som anförs i motion U561 (c) finns gemensamma värderingar i Sverige och övriga Västeuropa i fråga om demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet. På andra områden som t.ex. arbetsmiljö, jämställdhet mellan kvinnor och män samt fackliga organisationers inflytande i arbetslivet är inte samstämmigheten lika påtaglig. Utskottet vill framhålla betydelsen av att Sverige på dessa områden hävdar de svenska ståndpunkterna i integrationsarbetet. Sociala frågor liksom miljöfrågor måste tillmätas stor vikt.

Det sagda innebär att motion U561 i motsvarande del tillstyrks.

4. Undantagande av jämställdhetsarbetet från EG-anpassning

Lars-Ove Hagberg (vpk) och Anna Horn af Rantzien (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Den sociala dimensionen inkl.

jämställdhetsarbetet som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "riksdagens uttalande" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion U592 (mp) att jämställdhetsarbetet inte till någon del bör ingå i EG-harmoniseringen. EG-propositionen erkänner att könskvotering inte är förenlig med EG-anpassning. Könskvotering tillämpas dock i viss mån i Sverige och krävs av många, inte minst kvinnorörelsen.

Trots EG-direktiven är det så att kvinnosynen inom EG-länderna ofta är konventionell och traditionalistisk. Likalönsdirektivet är ett slag i luften så länge det finns regioner, där endast 20 % av kvinnorna arbetar. Ambitioner- na på jämställdhetsområdet är inte lika omfattande som i Sverige vare sig på arbetsrättsliga, sociala eller andra områden. Utskottet tillstyrker alltså motion U592.

5. EG-anpassning och arbetsmiljön

Lars-Ove Hagberg (vpk) och Anna Horn af Rantzien (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsmiljö som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "motion U589" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan konstatera att av den redogörelse som arbetsmarknadsde- partementet inlämnat till integrationssekreteriatet framgår att en EG- anpassning skulle medföra betydande försämringar av svensk arbetsmiljö. Bl.a. avviker EG:s syn markant från Sveriges vad gäller tillåtligheten av asbest och klassificering av kemiska produkter. Stora skillnader finns beträffande lösningsmedel. Arbetarskyddsstyrelsen säger direkt att "en anpassning av EG-reglerna i detta avseende skulle medföra kraftiga försäm- ringar i arbetsmiljön".

Enligt utskottets uppfattning är det särskilt viktigt att bevara den nationella självständigheten inom arbetsmiljöområdet. Utskottet motsätter sig därför en EG-anpassning av arbetsmiljöområdet, inte minst vad gäller de i motion U589 (mp) uppräknade maskinerna och utrustningarna m.m.

Av vad som framförts framgår att utskottet tillstyrker yrkandena i den här aktuella motionen.

6. EG-anpassning och arbetsrätt

Lars-Ove Hagberg (vpk) och Anna Horn af Rantzien (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet Arbetsrätt som börjar med "Ett närmare" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill särskilt framhålla vikten av de arbetsrättsliga aspekterna vid en integration med EG. Det finns risker att en harmonisering försvårar arbetstagarpartens ställning i lagstiftning som MBL, styrelserepresentations- lagen m.fl. Vidare finns risker att företagen vid en integrering medvetet undviker ett inflytande från de anställdas sida.

Utskottet delar därför uppfattningen i motionerna U571 (mp) och U590 (mp) att en EG-anpassning inte får leda till försvagning av löntagarnas ställning och inflytande i Sverige. De nämnda motionerna tillstyrks således i aktuella delar.

1. Arbetsmarknadspolitik och EG

Göran Engström och Marianne Andersson (båda c) anför:

När samarbetet i Västeuropa nu breddas till att avse många områden utöver varuhandeln är det angeläget att också arbetsformerna breddas. Bl.a. bör fackliga organisationer, konsumentorganisationer och olika intresseorganisationer ges större möjligheter att delta i arbetet.

2. Förstärkta regionalpolitiska insatser

Lars-Ove Hagberg (vpk) och Anna Horn af Rantzien (mp) anför:

Även om mycket återstår att göra har vi i Sverige ambitionen att komma till rätta med de regionala obalansproblemen. En västeuropeisk integration medför emellertid ökade risker för regionalpolitisk utarmning i vårt land. I Europa kan svenska regionalpolitiska åtgärder betraktas som "handelshinder" och därmed bli otillåtna.

En annan risk är att det jämförelsevis rika Sveriges regionala obalanser anses som små av EG och att vi därför inte får lov att göra regionalpolitiska satsningar.

Ingenting tyder på att den fullbordade inre marknadens regionalpolitik blir annat än en katastrof för utkantsområden, glesbygder osv. Det står ju i klartext i vitboken att den fria marknaden ska få ha sin gång när det gäller lokalisering av företag och verksamheter; vinsten skall styra, inga andra mänskliga eller sociala värderingar.

Vi vill med detta yttrande fästa uppmärksamheten på osäkerheten i regeringens framtidsbedömning.

3. Den sociala dimensionen

Sonja Rembo, Anders G Högmark och Mona Saint Cyr (alla m) anför:

Som framgår av motion U560 (m) syftar EG till att skapa ett bättre samhälle i Europa med ett effektivare näringsliv, fler arbeten, utvecklingshjälp till fattiga regioner, förbättrat socialt skyddsnet m.m.

Vi vill stryka under att den sociala dimensionen inom EG har fått en alltmer framträdande roll under senare år. Förutom att jämställdhetsarbetet utvecklats har samarbetet fortskridit i fråga om arbetsmiljön och på det sociala området.

EG:s regler om arbetsmiljö syftar till att skapa en gemensam minimistandard på en så hög nivå som möjligt samtidigt som det slås fast att inget land skall behöva sänka sin nivå. Säkerhetsbestämmelserna får dock inte utgöra dolda handelshinder. Helt klart måste det vara ett svenskt intresse att kunna påverka den europeiska utvecklingen på arbetsmiljöområdet.

På det sociala och arbetsrättsliga området syftar EG bl.a. till att arbetsmarknadens parter skall komma fram till gemensamma ståndpunkter och avtal. Vi anser att det ligger i svenskt intresse att reglera hithörande frågor på det europeiska planet, i första hand genom avtal. Det är angeläget att Sverige följer och i görligaste mån deltar i diskussionen inom ramen för den sociala dimensionen.

